

BIULETYN

Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego

WARSZAWA

SIERPIEŃ — WRZESIEŃ 1950

Nr 8—9 (44—45)

Wydaje Zarząd Główny Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, W-wa, Smulikowskiego 6-8

Sprostowanie

Dwa poprzednie numery Biuletynu na skutek niedopatrzenia korekty otrzymały niewłaściwą numerację.

Numer sprawozdawczy PTK — maj-czerwiec 1950 roku winien otrzymać numer 5—6 (41—42), numer lipcowy winien otrzymać liczbę 7 (43), numer niniejszy, sierpień-wrzesień 1950 roku otrzymuje kolejną liczbę 8—9 (44—45).

Prosimy o dokonanie korekty w posiadanych egzemplarzach Biuletynu.

Posiedzenie Zarządu Głównego PTK

(w sprawie połączenia towarzystw turystyczno-krajoznawczych).

W niedzielę dnia 17 września 1950 roku odbyło się w Warszawie plenarne posiedzenie Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego przy udziale 40 członków reprezentujących wszystkie Okręgi PTK.

Przewodniczył obradom prezes PTK prof. dr Stanisław Leszczycki oraz poseł Marek Arczyński.

Pierwsza część posiedzenia była poświęcona zamknięciu działalności PTK za rok 1949, drugą część poświęcono aktualnym zagadnieniom krajoznawczo-turystycznym, wśród których sprawa połączenia towarzystw turystycznych zajmowała dominujące miejsce.

Obrady rozpoczęły się od wysłuchania sprawozdania za rok 1949, złożonego przez sekretarza generalnego ob. Kazimierza Staszewskiego. Sprawozdanie z działalności PTK za rok 1949 wykazuje znaczny rozrost akcji prowadzonej przez Towarzystwo. Liczby ilustrujące osiągnięcia PTK w tym roku wykazują duży postęp w stosunku do liczb sprawozdania za rok 1948. Referent zaznaczył jednak, że osiągnięcia roku 1949 wielokrotnie zostały zwiększone dopiero w roku 1950. Mówią o tym fragmentaryczne sprawozdania Oddziałów PTK za pierwsze półrocze bieżącego roku. (Sprawozdanie z działalności PTK za rok 1949 zostało wydrukowane w numerze 5—6

Biuletynu PTK i rozesłane do wszystkich Oddziałów PTK).

Następnie odczytane zostało sprawozdanie kasowe Zarządu Głównego PTK za rok 1949 oraz bilans na dzień 31 grudnia tegoż roku, wreszcie odczytano sprawozdanie Komisji Rewizyjnej, która zgłosiła wniosek o absolutorium dla Zarządu Głównego.

Zarząd Główny przyjął do zatwierdzającej wiadomości zgłoszone sprawozdania i tym samym przygotował ostatecznie materiały na Zjazd Delegatów, który odbędzie się w przeddzień zjazdu połączeniowego.

W dalszym ciągu obrad sekretarz generalny ob. K. Staszewski złożył sprawozdanie z działalności Prezydium Zarządu Głównego za okres minionych 8 miesięcy roku bieżącego. Referent omówił całokształt spraw organizacyjnych, turystycznych, wydawniczych, opieki nad zabytkami przeszłości, muzealnych, akcję odczytową, Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej PTK, oraz sprawę szkoleniową.

Po czym zabrali głos przedstawiciele Okręgów PTK oraz Oddziałów, mających siedzibę w miastach wojewódzkich.

Sprawozdania te oparte na cyfrach wykazały bogaty dorobek pracy poszczególnych Oddziałów i Okręgów. Oddział krakowski mógł się wykazać m. in. obsługiem w sezonie bież. roku 1.236 wycieczek obejmujących 130.000 uczestników, udzieleniem 50.000 noclegów w schroniskach własnych. Oddział w Katowicach wykazał twórczą inicjatywę w zakresie organizowania masowych wycieczek dla świata pracy. Zarówno formy jak i treść wycieczek nacechowane są dużą pomysłowością. Oddział rzeszowski podejmował oryginalne formy współpracy PTK ze światem pracy na podłożu zainteresowań krajoznawczych. Oddział warszawski realizował na szeroką skalę zakrojoną obsługę wycieczek krajoznawczych, prowadzi rozległą akcję wydawnictw pocztówkowych, osiągając w tej pracy godne podkreślenia wyniki. Okręg olsztyński przeprowadził udatnie rozległą akcję wczasów krajoznawczych, podobnie okręg szczeciński oraz Oddział w Augustowie

i Suwałkach. Prowadzone przez Oddziały inwestycje turystyczne mimo napotykaných trudności mają przebieg pomyślny. Niektóre Oddziały borykają się z trudnościami, wynikającymi z braku lokalu, lub odpowiedniego zespołu ludzi, albo też z braku funduszy na programową akcję krajoznawczą.

Całość sprawozdań mimo pewnych niedociągnięć budziła optymizm i wiarę w skuteczność naszych wysiłków, zadowolenie z osiągniętych wyników.

Sprawozdania przedstawicieli Okręgów uzupełnione zostały referatem sprawozdawczym ob. Wacława Kowalskiego z przebiegu akcji wczasów krajoznawczych w oparciu o schroniska PTK oraz referatem dra Stanisława Szymańskiego na temat udziału PTK w akcji walki z analfabetyzmem. Referent uznał dotychczasowe nasze osiągnięcia w tej dziedzinie za niewystarczające i wezwał do podjęcia walki z analfabetyzmem przez wszystkie Oddziały PTK oraz Koła Krajoznawcze Młodzieży.

Złożone na Zarządzie Głównym sprawozdania posłużyły prezesowi PTK prof. Stanisławowi Leszczyckiemu do przeprowadzenia podsumowania wyników i nakreślenia dróg dalszej pracy w obliczu czekających nas zadań w ramach przyszłego Polskiego Towarzystwa Turystyczno-Krajoznawczego.

Prezes podkreślił, że w Polsce Ludowej otwierają się przed ruchem krajoznawczo-turystycznym ogromne możliwości jakich dotąd nigdy nie było, a o których marzyli swego czasu pierwsi twórcy PTK. Złożone na posiedzeniu sprawozdania z różnych terenów kraju wykazują, jak ogromnie rozszerzyły się zainteresowania i prace krajoznawczo-turystyczne poszczególnych Okręgów, jak rozdzielił się ogromny zakres działania obsługi turystycznej. Wszędzie tam, gdzie PTK stworzyło odpowiednią bazę materialną, a więc biura obsługi, schroniska turystyczne, tam wszędzie silnie rozwija się ruch turystyczny. Polskie Towarzystwo Krajoznawcze nie zadowolni się jednak turystyką bez treści ideowo-wychowawczej. Wachlarz zainteresowań tej akcji wiedzie od opieki nad zabytkami przeszłości, zabytkami przyrody, poprzez akcję muzealną, do znajomości Polski Ludowej i jej współczesnych osiągnięć. Stąd wypłynęła sprawa walki z analfabetyzmem w pracy PTK. W naszej problematyce musi się uwzględnić i popularyzację wiedzy o kraju w oparciu o naukowe opracowania.

Dla tych celów należy zmobilizować cały aktyw krajoznawczo-turystyczny w Polsce. W tym tkwi geneza uchwały zjazdu olsztyńskiego PTK w roku 1949 o konieczności połączenia Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego z Polskim Towarzystwem Tatrzańskim.

W realizacji tej uchwały możemy zaobserwować kilka etapów. Jednym z nich była

narada aktywu PTK i PTT oraz zainteresowanych organizacji w czasie plenarnych obrad Rady Turystycznej w lipcu bieżącego roku. W dniu 6 września br. odbyła się w Krakowie narada Prezydiów PTK i PTT przy współudziale przedstawicieli Rady Turystycznej. W wyniku tych narad powołano Komitet Organizacyjny, w skład którego weszli przedstawiciele obu mających się złączyć organizacji oraz przedstawiciele Rady Turystycznej. Powołano też szereg sekcji i podsekcji Komitetu Organizacyjnego jak np. statutowo-regulaminową, organizacyjną, zasad uspołecznionej gospodarki turystycznej, wydawniczą, propagandową, organizacji zjazdu połączeniowego itp. Do tych sekcji weszli w równych liczbach przedstawiciele PTK i PTT.

PTK musi się wziąć szybko do realizacji postawionych zadań, bowiem przyszły sezon turystyczny postawi nas wobec znacznie większych zapotrzebowań społecznych. Jednym z zasadniczych naszych założeń jest ogarnięcie krajoznawczą turystyką szerokich mas robotników i chłopów. Nie we wszystkich naszych Oddziałach umieliśmy podejść do tego zagadnienia w sposób właściwy. Przyczyna tego leży często w tym, że nasze zarządy w Oddziałach nie zawsze posiadają należyte przygotowanie polityczne. Nie zawsze rozumieją one, że krajoznawstwa nie można uprawiać w oderwaniu od stosunków społecznych i politycznych.

Zamówienie społeczne w dziedzinie krajoznawstwa idzie w szybszym tempie aniżeli rozwój naszych możliwości organizacyjnych. Sprawozdania okręgów na dzisiejszym posiedzeniu wykazały, że jedne komórki organizacyjne szybko podążają za zamówieniami społecznymi, inne zaś nie dają im rady i pozostają za nimi w tyle. Obroty jednych Oddziałów opierają się na milionach złotych a obsługa turystyczna obejmuje dziesiątki tysięcy turystów, równocześnie jednak inne Oddziały opierając się o skromne fundusze ograniczają się raczej do grupowej lub indywidualnej obsługi turystycznej, a więc elitarniej nie masowej. Musi się dążyć do wyrównania prac wszystkich Oddziałów, podciągając je do poziomu Oddziałów przodujących.

Okres dzielący nas od zjazdu połączeniowego winniśmy wypełnić pracą w tym kierunku, abyśmy do zjazdu zjednoczeniowego poszli jako jednolite towarzystwo jednakowo podchodzące do problemów turystyczno-krajoznawczych zgodnie z zapotrzebowaniem społecznym. Prezydium Zarządu Głównego przewiduje, że przed zjazdem połączeniowym zgromadzimy się jeszcze raz w znacznie rozszerzonym przez aktywistów PTK gronie, by przedyskutować założenia programowo

organizacyjne nowego Towarzystwa. Zakres prac tego nowego Towarzystwa będzie znacznie szerszy aniżeli suma dzisiejszych prac PTK i PTT. W okresie intensywnych przygotowań musi PTK wziąć żywy udział w pracach wstępnych.

Po przemówieniu prezesa dra Stanisława Leszczyckiego wywiązała się ożywiona dyskusja, w której wzięło udział 20 mówców. W dyskusji poruszono sprawę przyszłych form organizacyjnych nowego Towarzystwa, wysuwano różne postulaty pod adresem Prezydium, zanalizowano przebieg i wyniki czasów krajoznawczych w schroniskach PTK, poruszono sprawy wydawnicze, sprawę współpracy ze Związkiem Samopomocy Chłopskiej, ze Związkami Zawodowymi, z organizacjami młodzieżowymi, omówiono rolę Kół Krajoznawczych w nowym Towarzystwie. Dyskusja była przepełniona troską o to, by masowy ruch krajoznawczo-turystyczny posiadał pełne walory kształcące i ideowo-wychowawcze.

Wyniki dyskusji również podsumował prezes dr Stanisław Leszczycki, podkreślając, że przyszłe Towarzystwo winno oprzeć się na Kołach, organizowanych w zakładach pracy oraz organizacjach społecznych celem zaktywizowania świata pracy dla idei krajoznawstwa.

Na zakończenie obrad Zarząd Główny zaakceptował preliminarz budżetowy Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego na rok bieżący. Obrady Zarządu Głównego trwały 9 godzin.

Ochrona przyrody pod znakiem PTK

W dniu 11 maja br. odbyło się w Łodzi posiedzenie Zarządu Głównego Ligi Ochrony Przyrody z udziałem przedstawicieli aktywniejszych Okręgów Ligi (Poznań, Lublin, Siedlce, Zakopane, Dolny Śląsk, Łódź).

W posiedzeniu tym wziął również udział przedstawiciel Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego ob. wiceprezes Józef Kołodziejczyk. Przedstawiciel PTK wygłosił referat na temat aktualnych zagadnień programowo-organizacyjnych, zaznaczając, że przed pierwszą wojną światową nie kto inny, lecz Pol. Tow. Krajoznawcze na terenie b. zaboru rosyjskiego rozpoczęło propagowanie idei ochrony przyrody, powołując w ramach swej organizacji Komisję Ochrony Osobliwości Przyrody z własnym regulaminem, który w 13 punktach omawiał cele Komisji (Rocznik PTK — 1908). Komisja opracowała pierwszy inwentaryzacyjny kwestionariusz pt. „Kwestionariusz Komisji Ochrony Osobliwości Przyrody przy PTK“, a w latach następnych wydała szereg odezw propagują-

cych ochronę przyrody w Polsce. Z tych początków w okresie po pierwszej wojnie światowej poczęto organizować prace nad ochroną przyrody. W roku 1927 Państwowa Rada Ochrony Przyrody na swym dorocznym posiedzeniu uchwaliła powołać do życia Ligę Ochrony Przyrody, jako akcję społeczną, a organizację Ligi powierzyła prezesowi Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego Aleksandrowi Janowskiemu.

Następnie referent podkreślił konieczność spotęgowania działalności w dziedzinie ochrony przyrody, uzasadniając tę konieczność właściwym podejściem człowieka do zjawisk i sił przyrody.

Akcja ta wymaga skupienia rozproszonych obecnie wysiłków społecznych i dlatego te myśli skłaniają Pol. Tow. Krajozn. zgodnie zresztą z intencjami władz państwowych do zgłoszenia Lidze Ochr. Przyr. gotowości współpracy w ramach wspólnej organizacji. W tej sprawie przedstawiciel PTK złożył na ręce przewodniczącego obrad odpowiednią deklarację na piśmie.

Po referacie wywiązała się ożywiona dyskusja, w której wyniku postanowiono otrzymaną deklarację przesłać do wszystkich komórek Ligi Ochrony Przyrody oraz wybrano 5-osobową komisję, która ma przepracować zagadnienie współpracy obu organizacji. W skład komisji weszło 3 przedstawicieli Ligi oraz dwu przedstawicieli PTK.

Pomnik na mogile Al. Janowskiego

W roku bieżącym na mogile Aleksandra Janowskiego (Wuja) w kwaterze Zasłużonych na Powązkach zostanie postawiony pomnik ufundowany z ofiar naszych krajoznawców.

Projekt pomnika Al. Janowskiego.

Przewidywany remont katakumb powązkowskich oraz trudności w zdobyciu odpowiedniego materiału nie pozwoliły na wyko-

nanie zamierzonego dzieła w czasie wcześniejszym. Rozpoczęta w marcu 1948 roku zbiórka dała poważne wyniki, ale nie wystarczające na pokrycie kosztów budowy pomnika.

W związku z tym Komitet Uczczenia Pamięci Al. Janowskiego przy Zarządzie Głównym PTK zwraca się do wszystkich Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej PTK, do Zarządów Oddziałów i Okręgów PTK o zorganizowanie we własnym zakresie doraźnej zbiórki, która umożliwi Komitetowi zrealizowanie określonego planu. Niechaj udział w zbiórce weźmie każdy członek, każde Koło Krajoznawcze, każdy Oddział i Okręg PTK.

Zebrane ofiary należy wpłacać na konto Komitetu Budowy Pomnika w Warszawie nr I-15768/113 za pośrednictwem przekazu PKO.

PTK współdziała w walce z analfabetyzmem

Na ostatnim posiedzeniu plenum Zarządu Głównego PTK na podstawie referatu dra Stan. Szymańskiego omówiona została sprawa udziału PTK w walce z analfabetyzmem.

W swoim czasie Zarząd Główny rozesłał do wszystkich komórek organizacyjnych PTK oraz do Kół Krajoznawczych Młodzieży Szkolnej okólnik, w którym zalecono m. in. aby te komórki: 1) sprawdziły, czy w agendach gospodarczych i najbliższym otoczeniu Towarzystwa nie ma analfabetów. W wypadku ujawnienia analfabety dopilnowały skierowania go na odpowiedni kurs, albo przeszkoliły we własnym zakresie, podając ten fakt do wiadomości odpowiedniej komórce organizacyjnej Pełnomocnika Rządu do Walki z Analfabetyzmem, 2) przeprowadziły na dostępnym terenie rejestrację analfabetów i zgłosiły ich do lokalnych komórek organizacyjnych Pełnomocnika Rządu, a w wypadku, gdy rejestrację prowadzić będą inne organizacje, organizacjom tym przysły z pomocą, 3) tworzyły zespoły dobrego czytania, 4) organizowały dla kursów odczyty i wycieczki krajoznawcze.

W kwietniu br. Pełnomocnik Rządu do Walki z Analfabetyzmem polecił podległym sobie komórkom zapraszanie delegatów PTK do wojewódzkich i powiatowych komisji społecznych do walki z analfabetyzmem.

W związku ze zbliżającym się Tygodniem Walki z Analfabetyzmem (22—29 października 1950) Pełnomocnik Rządu postawił Polskiemu Tow. Krajoznawczemu następujące konkretne zadania:

1. uświadomienie agend Towarzystwa, że likwidacja analfabetyzmu jest sprawą społeczną i polityczną, w której udział członków PTK jest obowiązkiem organizacyjnym,

2. zarejestrowanie wszystkich analfabetów i półanalfabetów we własnych szeregach i placówkach i doprowadzenie do nauki,

3. aktywny udział członków Towarzystwa w rejestracji uzupełniającej przeprowadzanej przez pełnomocników,

4. zorganizowanie opieki politycznej i materialnej dla kursów nowoorganizowanych.

Dla zrealizowania tych zadań Zarząd Główny poleca Oddziałom i Okręgom powołanie do dnia 10.X 1950 roku stałego delegata Oddziału do współpracy z terenowymi agendami walki z analfabetyzmem. Delegat ten odpowiedzialny jest za pracę w tym dziale i nawiąże kontakt oraz współpracę z odpowiednią miejscową komórką do walki z analfabetyzmem.

Obowiązkiem Oddziału jest przeprowadzenie starannie przygotowanych wycieczek krajoznawczych dla uczestników miejscowych kursów dla analfabetów. Należy uczyć się czytania nie tylko z książki, ale i z otaczającej nas rzeczywistości — oto cel tych wycieczek.

Niniejsze zarządzenie organizacyjne należy przedyskutować na najbliższym posiedzeniu Zarządu Oddziału, Okręgu, Koła, oraz podjąć konieczne kroki organizacyjne.

Wycieczka młodzieży mazursko-warmińskiej w Warszawie

W dniu 20 sierpnia przybyła do Warszawy reprezentacyjna wycieczka młodzieży warmińsko-mazurskiej, reprezentująca aktyw młodzieży woj. olsztyńskiego.

Z wycieczką przybyli prezes Okręgu Olsztyńskiego PTK ob. Malewski, zast. przew. Woj. Rady Narod., oraz inż. A. Zubelewicz, wiceprezes Okręgu Olsztyńskiego PTK. Przewodnikiem wycieczki z ramienia PTK był prof. Wiśniewski.

Młodzież mazurska u stóp pomnika Bohaterów Armii Radzieckiej.

Fot. S. Sitarski

Wycieczka została powitana na dziedzińcu gmachu ZNP w Warszawie przez przedstawicieli Zarządu Głównego oraz Oddziału warszawskiego PTK, którzy wręczyli uczestnikom wycieczki wiązanki kwiatów. Część uczestników wycieczki przybyła do Warszawy w strojach regionalnych.

W programie wycieczki poza zwiedzeniem Warszawy uwzględniono złożenie kwiatów na cmentarzu żołnierzy radzieckich, walczących o wyzwolenie Warszawy spod hitlerowskiego jarzma, udział w przedstawieniu w Teatrze Polskim, wysłuchanie odczytu o rozwoju Warszawy w ramach Planu Sześćdziesięcioletniego.

Wycieczka przebywała w Warszawie dwa dni. W dniu przyjazdu wycieczki do Warszawy nastąpiło powitanie uczestników również przez liczną delegację Zarządu Głównego Związku Młodzieży Polskiej.

Obozy krajoznawcze młodzieży

W okresie ferii letnich 1950 roku działało w terenie ok. 20 obozów krajoznawczych zorganizowanych przez Koła Krajoznawcze Młodzieży Szkolnej PTK.

Największą liczbę obozów zorganizowała warszawska komisja Kół Krajoznawczych, mianowicie — 8. Komisja krakowska zorganizowała 6 obozów krajoznawczych. Pewną liczbę obozów zorganizowały Komisja Okręgowa w Rzeszowie i ośrodek w Myślenicach, oraz inne Koła miejscowe.

Główną podstawą finansową tych obozów były fundusze akcji socjalnej przeznaczone na akcje letnią dla dzieci i młodzieży.

Zarząd Główny PTK nie posiada jeszcze dokładnych sprawozdań z działalności tych obozów, niemniej jednak pragnie wyróżnić te obozy, które mogły się wykazać najlepszymi wynikami pracy.

W tym celu Zarząd Główny PTK przeznaczył kwotę 300.000 zł na nagrody dla wyróżnionych obozów. Nagrodę mogą otrzymać organizatorzy obozów krajoznawczych, a więc Komisje Okręgowe, Sekcje, Koła. Ustaleniem ilości nagród i ich wysokości zajmie się powołana przez Zarząd Główny komisja konkursowa.

W związku z powyższym organizatorzy obozów wini przesłać pod adresem Zarządu Głównego PTK Warszawa, ul. Smulikowskiego 6/8, do dnia 1 listopada 1950 roku sprawozdanie z działalności i organizacji obozu krajoznawczego z uwzględnieniem liczby uczestników obozu, ich charakterystyki, wyników pracy, podstaw finansowych obozu, wykonanych na obozie opracowań, jak dzienniczki pracy, albumy, zbiory, opracowania naukowe itp.

Musi też być podany czas trwania obozu zamierzony i zrealizowany.

Komisja konkursowa roześle do organizatorów obozu specjalny okólnik w tej sprawie. Uzyskana nagroda winna być przeznaczona na cele organizacyjno-programowe komórki, która obóz organizowała.

Odczyty krajoznawcze dla dzieci Polonii zagranicznej

Na zaproszenie Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu prelegent objazdowy PTK ob. Kazimierz Rapacz w miesiącu sierpniu bież. roku odwiedził z odczytami krajoznawczymi Kolonie Dzieci Polskich z Zagranicy, znajdujące się w najpiękniejszych zakątkach Wielkopolski i Ziemi Lubuskiej.

W ośmiu punktach kolonijnych ob. K. Rapacz wygłosił 16 odczytów na temat: Piękno Warszawy — Trasa W—Z, oraz Historyczne zabytki Krakowa.

Odczyty były bogato ilustrowane przezręczkami.

W związku z tą akcją odczytową PTK Zarząd Główny PTK otrzymał z Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej w Poznaniu pismo treści następującej:

„Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej — Wydział Oświaty — w Poznaniu wyraża Polskiemu Towarzystwu Krajoznawczemu serdeczne podziękowanie za cenną, nieprzerwaną współpracę na przestrzeni od 7 do 25 sierpnia 1950 roku na koloniach dla dzieci Polonii Zagranicznej, zorganizowanych na terenie województwa poznańskiego.

Wkład pracy przedstawiciela PTK ob. prof. Kazimierza Rapacza, który na ośmiu naszych koloniach zagranicznych wygłosił prelekcje z przezręczkami na temat „Piękno Warszawy — Trasa W—Z” i „Historyczne zabytki sztuki Krakowa“, oceniamy bardzo wysoko jako sukces nadzwyczajny. Były one najpiękniejszą imprezą kulturalno-oświatową o wysokim poziomie artystycznym, jakie dzieci na tych koloniach przeżyły. Prelekcje te dały bowiem dzieciom Polonii Zagranicznej, które nie mogły w bezpośrednim zetknięciu poznać naszej odbudowującej się stolicy i historycznego Krakowa, możliwość poznania piękna kultury polskiej i poezji narodzin nowego życia naszej stolicy przez barwny, przykuwający ilustrowany wykład ob. prof. K. Rapacza, którego młodzież słuchała z zapartym tchem. Mocne, emocjonalne, barwne podanie treści prelekcji wywołało u młodocianych słuchaczy bardzo głębokie wrażenie, które pozostanie w ich pamięci na długi czas i niewątpliwie przyczyni się do przywiązania młodego pokolenia naszych emigrantów do Macierzy.

Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej — Wydział Oświaty — z największym uznaniem podkreśla wagę akcji prowadzonej przez PTK i raz jeszcze składa serdeczne podziękowanie za cenną współpracę, do której na przyszłość jak najprzejemniej zaprasza

Za Prezydium

(—) Rutkowiak Jan, kierownik Oddziału

Wczasy krajoznawcze w schroniskach PTK

W roku bieżącym po raz drugi latem Polskie Towarzystwo Krajoznawcze podejmowało w swych schroniskach i domach wycieczkowych rzesze robotników i pracującej inteligencji na wczasach krajoznawczych organizowanych przez Fundusz Wczasów Pracowniczych.

Wczasowicze przed schroniskiem PTK na Mazurach.

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze dla akcji wczasów oddało 15 schronisk i domów wycieczkowych w najpiękniejszych miejscowościach. Schroniska te miały do dyspozycji 784 łóżka.

Z tego nad morzem odano 3 schroniska o pojemności 150 miejsc, w Karkonoszach 1 schronisko o pojemności 34 miejsca, na Mazurach 9 schronisk z 400 miejscami, na Pojezierzu Suwalsko-Augustowskim 2 schroniska ze 100 miejscami.

W tym samym czasie PTT oddało dla akcji wczasów 3 schroniska ze 102 miejscami.

Akcja wczasów krajoznawczych przebiegała od połowy czerwca do pierwszych dni września. W ciągu tego okresu przewinęło się na wczasach na szlaku nadmorskim 715 wczasowiczów (zaplanowano 800), w Karkonoszach 578 wczasowiczów (zaplanowano 748), na szlaku suwalsko-augustowskim 395 wczasowiczów (zaplanowano 490), na trzech szlakach mazurskich 1.725 wczasowiczów (zaplanowano 1.955). Łącznie z wczasów krajo-

znawczych w schroniskach PTK korzystało 3.513 osób przy zaplanowanych 3.998.

Akcja wczasów krajoznawczych, oparta na wędrowności po kraju, jest akcją nową. Jej formy co roku winny się udoskonalać. Dotychczasowe dwuletnie doświadczenia z tej dziedziny spotkały się z pozytywną oceną zarówno organizatorów wczasów, jak i samych wczasowiczów. Z tych względów plany Funduszu Wczasów Pracowniczych na rok przyszły w zakresie wczasów krajoznawczych przewidują znaczne rozszerzenie tej akcji w stosunku do lat poprzednich.

Polskie Towarzystwo Krajoznawcze dołoży starań, aby schroniska PTK w zakresie wczasów krajoznawczych stawały się żywym propagatorem krajoznawstwa wśród najszerzej rzesz świata pracy.

Czyn lipcowy Puławskiego Oddziału PTK

Dnia 22 lipca 1950 roku odbyła się skromna uroczystość otwarcia krajoznawczego muzeum regionalnego w Puławach, a zorganizowanego przez tamtejszy Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Muzeum na razie w skromnym zaczątku znalazło pomieszczenie w Domku Gotyckim świeżo dla muzeum wyremontowanym dzięki wydatnej pomocy Naczelnej Dyrekcji Muzeów i Ochrony Zabytków Ministerstwa Kultury i Sztuki. Z czasem muzeum obejmie i znaną „Świątynię Sybilli“, która obecnie znajduje się w stadium remontu.

Muzeum PTK w Puławach jest czwartym z kolei muzeum, jakie zostało zorganizowane w ramach powojennej działalności muzealnej PTK.

Domki Gotycki w Puławach, siedziba Muzeum PTK.

Fot. J. Kołodziejczyk

PTK w Sulejowie nad Pilicą

Dnia 18 lipca br. w Sulejowie nad Pilicą w budynku opactwa na Podklasztorzu odbyło się walne zgromadzenie członków Koła Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego Oddziału w Piotrkowie. Na zgromadzeniu podjęto uchwałę o przemianowanie Koła na samodzielny Oddział PTK. Tym samym wskrzeszono tradycję jeszcze sprzed pierwszej wojny światowej, kiedy to w Sulejowie istniał Oddział PTK.

Naczelnym zadaniem Sulejowskiego Oddziału PTK będzie organizacja i prowadzenie regionalnego muzeum krajoznawczego w Sulejowie. Organizacja tego muzeum została już zapoczątkowana, a zbiory liczą do 200 eksponatów.

Muzeum mieści się w świeżo odnowionym skrzydle zabytkowego opactwa, w tzw. budynku ze szczytem barokowym.

Walne zgromadzenie Koła prowadził prezes Oddziału Piotrkowskiego ob. Jan Ribner. Prezesem Oddziału wybrano ob. Z. Misiurskiego, miejscowego działacza społecznego. Z ramienia Zarządu Głównego w zgromadzeniu wziął udział wiceprezes Józef Kołodziejczyk, kierownik akcji muzealnej PTK.

Wycieczki Katowickiego Oddziału PTK

Wielką popularnością cieszą się wycieczki krajoznawcze organizowane przez Katowicki Oddział Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego.

Noszą one charakter imprez masowych. Dla wycieczek wykorzystuje się różne środki lokomocji, np. koleje, autobusy, statki, łodzie a nawet samoloty.

O rozmiarach tej akcji mówi przykład imprez jednego dnia wycieczkowego, mianowicie dnia 3 września 1950 roku. W dniu tym Oddział Katowicki zorganizował następujące wycieczki:

1. Chorzów miasto — Kraków pociągiem turystycznym, z Krakowa autobusami do Ojcowa.
2. Pociągiem turystycznym Ruda Śląska — Kraków i Wieliczka.
3. Pociągiem turystycznym Bytom — Rabsztyn, pustynia Błędowska.
4. Pociągiem turystycznym Katowice — Rabsztyn, pustynia Błędowska.
5. Pociągiem turystycznym Bobrek — Kotorz Mały (zwiedzenie jeziora Turawskiego).

6. Kędzierzyn — Kraków i Wieliczka (pociąg turystyczny).
7. Sosnowiec — Ustroń, wejście na szczyt Równicy (pociąg turystyczny).
8. Katowice Głucholazy (pociąg turystyczny).
9. Katowice — Warszawa (poc. turyst. z okazji Miesiąca Warszawy).
10. Katowice — Wisła-Polana (poc. tur.).
11. Katowice — Poronin — Zakopane (autobusami).
12. Katowice — Ojców (autobusami).
13. Wycieczka po kanale Gliwickim w nieznanie (barką).

O charakterze jakie mają wycieczki organizowane przez Oddział Katowicki PTK poinformuje korespondencja przesłana do Zarządu Głównego PTK przez jednego z uczestników wycieczki w Jurę Krakowską i na pustynię Błędowską:

„Dnia 3 września 1950 roku wyjechał z Okręgu Węglowego do stacji Rabsztyn Klucze pociąg turystyczny, zorganizowany przez Polskie Tow. Krajoznawcze, OR Zw. Zaw., DOKP w Katowicach, wioząc 700 uczestników, wśród nich 250 członków Spółdzielni Pracy Głuchoniemych „Odrodzenie“, którzy w ten sposób włączyli się po raz pierwszy w akcję krajoznawczą dla mas pracujących prowadzoną w naszym województwie.

Wykonany program wycieczki obejmował zwiedzenie okolic papierni Klucze, brzegów Białej Przemszy i stawów z hodowlą ryb.

Po śniadaniu dostarczonym przez Gminną Spółdzielnię w Kluczach uczestnicy przemarszerowali przez wieś Klucze na uroczą polanę wśród lasów obok gajówki Równica. Odpoczynek na polanie nad pięknym stawem w odkrywcę po dawnej kopalni rudy żelaznej urozmaicał koncert dwu orkiestr, jednej ze wsi Klucze, drugiej z kopalni Concordia w Zabrze.

Po odpoczynku i posileniu się w bufecie Związku Samopomocy Chłopskiej wycieczka przemarszerowała na pustynię Błędowską, zwiedziła jej wydmy oraz obszar stykający się z brzegami Białej Przemszy. Wracając z pustyni Błędowskiej uczestnicy z jednego ze wzgórz owładnęli potężne obszary piasków pustynnych, ciągnących się na zachód, obrzeżone ciemnymi borami, oraz skaliste wyspy wapieni Jury Krakowskiej, porośnięte lasami bukowymi.

Po powrocie na polanę przy gajówce Rudnica, po tańcach prowadzonych przez organizatora wycieczki z ramienia PTK ob. Le-

wińskiego, uczestnicy udali się na mecz piłkarski na stadionie klubu sportowego w Kluczach, a rozegrany przez reprezentację głuchoniemych i klubu miejscowego.

Przy dźwiękach obu orkiestr wycieczka przemaszerowała z powrotem do papierni Klucze, gdzie w świetlicy fabrycznej wyświetlono film ilustrujący pracę w papierni, a użyczony przez Zarząd miejscowej fabryki.

O godz. 19 wycieczka odjechała z powrotem, wysadzając po drodze uczestników na stacjach od Mysłowic aż po Zabrze.

Wycieczka spełniła całkowicie swój cel, łącząc na polu rozrywki kulturalnej i sportowej wieś z miastem, oraz zapoznając mieszkańców Zagłębia Węglowego z pięknymi a mało znanymi zakątkami Jury Krakowskiej i pustyni Będowskiej.

Uczestnik

Składki z tytułu par. 12.

W związku z mającym nastąpić połączeniem Pol. Tow. Krajoznawczego z Pol. Tow. Tatrzańskim należy przed 26 listopada 1950 roku uregulować w Zarządzie Głównym należności Oddziałów z tytułu par. 12 Statutu, to jest wpłacić od każdego członka Oddziału po 30 zł. mies. za I-y, II-i i III-i kwartał 1950 roku.

Członkowie PTK otrzymują bezpłatnie Ziemię, miesięcznik P. T. K.

Zarząd Główny czyni starania, aby przed zjazdem połączeniowym wydać wszystkie zaległe numery Ziemi łącznie z listopadowym.

Biuletyn PTK wychodzi oddzielnie. Przesłany w wyznaczonej ilości egzemplarzy do Oddziałów, winien być przydzielony aktywistom Oddziału, ew. rozesłany również do instytucji, interesujących się pracami PTK. Jeden egzemplarz Biuletynu winien być zachowany w aktach i kompletowany w rocznikach.

Wiadomości z Kielc.

Oddział Kielecki Pol. Tow. Krajoznawczego liczy 180 członków. Prowadzi trzy własne schroniska oraz jedno wspólne z P. C. K. w Kielcach. Własne schroniska posiadamy na Św. Katarzynie, na Św. Krzyżu i w Chęcinach. Ruch wycieczkowy w bież. roku na terenie Kielc i Gór Świętokrzyskich znacznie wzrósł. Skierowano w góry wiele wycieczek niedzielnych dla świata pracy. Przez Św. Krzyż przewinęło się w sezonie ogółem ponad 20.000 osób. Dojazdy do gór kolejką leśną z Zagnańska, lub autobusami z Kielc i Ostrowca. Część wycieczek odbywa drogę pieszo.

Zarząd Oddziału umieścił na Placu Panny Marii dużą mapę turystyczną oraz na rogatce Krakowskiej i przed dworcem kolejowym w Kielcach dwie mniejsze mapy. Mapy te wzbudzają duże zainteresowanie i zachęcają do poznawania Gór Świętokrzyskich. Zdobyły sobie też uznanie Biura Turystyki Ministerstwa Komunikacji.

W sezonie wiosennym Zarząd Oddziału wykończył znakowanie szlaków turystycznych: I-y szlak — Kielce — Chęciny, II-i szlak — Kielce — Łysica — Św. Krzyż — Nowa Słupia, III-i szlak — Św. Katarzyna — Bodzentyn, IV-y szlak — Zagnańsk — Węgle. Wyznaczone szlaki zostały otablicowane.

W sprawach turystyki na terenie woj. kieleckiego odbyły się w Oddziale wspólne konferencje z delegatami PTT, PKS, Państw. Komisji Planowania Gospod. i innych zainteresowanych instytucji. Przedstawiciele PTK brali udział w naradach aktywu turystycznego w Wydziale Komunikacji Wojewódzkiej Rady Narodowej i Związków Zawodowych.

Oddział ma przygotowany do druku Przewodnik po Kielcach i Górach Świętokrzyskich w opracowaniu S. Kowalczewskiego.

W okresie letnim Oddział udzielał pomocy obozowi krajoznawczemu młodzieży szkolnej PTK z Rzeszowa i Jarosławia. Obóz stacjonował w Mojczy pod Kielcami.